MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
LINO FARRUGIA SACCO

Seduta tat-30 ta' April, 2007

Numru 439/2006

Fish & Fish Limited u Malta Fishfarming Limited
vs
1. Awtorita` ta' Malta dwar l-Ambjent u l-Ippjanar
2. Direttur Generali Konservazzjoni u Kontroll tas-Sajd
3. L-Onorevoli Ministru tal-Affarijiet Rurali u Ambjent
4. Malta Centre for Fisheries u b'digriet tad-19 ta' Ottubru 2006 gie sostitwit ghal Fergha tas-Sajd u Akwakultura fid-Dipartiment tal-Affarijiet Veterinarji u Sajd

Il-Qorti,

A. RIKORS:

Rat ir-rikors ta' John Ellul u Emmanuel Azzopardi ghan-nom tas-socjetajiet rikorrenti li bih esponew:

1. Illi s-socjetajiet rikorrenti t-tnejn kienu jgawdu minn permess ta’ zvilupp biex joperaw u jestendu sit ghal-‘penning’ tat-tuna, inkluz approvazzjoni tal-kaggeg involuti fit-trobbija tat-tuna u tal-ankrar tal-istess kaggeg, liema permessi jgibu n-numri, dawk tar-rikorrenti Fish & Fish Ltd PA00040/02 u dak tar-rikorrenti Malta Fishfarming PA021528/01, liema permessi kienu jippermettu lir-rikorrenti sabiex ikabbru t-tuna fiz-zona ta’ Hofra z-Zghira, u l-Munxara, f’Xrob l-Ghagin limiti ta’ Marsaxlokk;

2. Illi fil-permess lilhom moghti kien hemm fost hwejjeg ohra kundizzjoni li kienet tirrikjedi u tikkontempla l-possibilita` ta’ rilokazzjoni tal-operazzjoni tat-tonn taghhom f’zoni differenti minn dawk lilhom permessi taht il-permess lilhom moghti;

3. Illi l-intimat direttur Generali Konservazzjoni u Kontroll tas-Sajd, b’applikazzjoni numru PA00087/04 kien applika sabiex jikkrea zona ghall-operazzjoni ta’ rziezet tal-bahar ghat-trobbija tat-tonn fil-lokalita` ta’ Marsaxlokk.

4. Illi fit-22 ta’ Dicembru, 2005 l-Awtorita` ta’ Malta dwar l-Ambjent u l-Ippjanar f’laqgha pubblika kienet hadet decizjoni biex jinhareg permess lill-intimat Direttur Generali Konservazzjoni u Kontroll tas-Sajd fir-rigward tal-applikazzjoni tieghu fuq imsemmija biex tigi kreata zona ghall-operazzjoni ta’ rziezet tal-bahar ghat-tobbija tat-tonn fl-ibhra fil-limiti ta’ Marsascala.

5. Illi wara tali decizjoni l-Awtorita` hija mifhum li harget permess fuq din id-decizjoni favur l-imsemmi intimat Direttur Generali u r-rikorrenti ma kienux gew bl-ebda mod infurmati la bil-hrug tal-permess u anqas bil-kundizzjonijiet taht liema permess kien inhareg.

6. Illi fis-27 ta’ Dicembru, 2005, l-intimat Direttur Generali kien ssejjah lir-rikorrenti ghal-laqgha u fl-14 ta’ Jannar, 2006 l-intimat Direttur Generali wara din il-laqgha kien ordna lir-rikorrenti biex jaghmlu dikjarazzjoni li huma kienu lesti jobdu l-kundizzjonijiet kollha imposti u jirrilokaw l-operazzjoni taghhom ghaz-zona gdida ndikata taht dawk il-kondizzjonijiet kollha indikati fl-istess ittra.

7. Illi r-rikorrenti kienu rrispondew fis-sens indikat fl-ittra esebita mar-rikors u markata dokument A.

8. Illi l-intimat Direttur Generali kien rega' kiteb lir-rikorrenti fit-23 ta' Frar, 2006 li huma ma kienux ottemperaw mal-kundizzjonijiet lilhom imposti sabiex jirrilokaw ghaz-zona gdida kif deciz mill-Awtorita` intimata.

9. Illi dawn il-proceduri kollha kienu monki, irritwali u ***ultra vires*** il-poteri tal-fuq imsemmija intimati.

10. Illi kien evidenti li l-proceduri mehuda quddiem l-Awtorita` ghall-hrug tal-permess relattiv kienu intizi sabiex ibiddlu u effettivament biddlu l-kundizzjonijiet taht liema r-rikorrenti kienu qeghdin jiffunzjonaw fl-operazzjoni taghhom, minghajr ma l-istess rikorrenti ma kienu parti ghall-istess proceduri u dan bi ksur tad-dritt tal-istess rikorrenti ghall-smiegh xieraq skond il-ligi.

11. Illi inoltre r-rilokazzjoni tal-operazzjoni tar-rikorrenti rrizulta ma kenitx tammonta ghal semplici rilokazzjoni tal-operazzjoni taghhom f'zona differenti minn dik originarjament minnhom okkupata imma kienet intiza sabiex l-istess rikorrenti minflok padruni tal-operazzjoni taghhom, isiru kuntratturi tad-Direttur Generali u b'hekk jitilfu d-drittijiet ta' proprjeta` li huma kellhom fl-operazzjoni taghhom u sostanzjalment jinbidlu, b'konsegwenza ta' dan, il-kundizzjoni taht liema huma kienu qeghdin jikkonducu l-operazzjoni taghhom.

12. Illi tali tibdil kien ***ultra vires*** il-poteri fil-ligi sija tal-Awtorita` intimata kif ukoll tal-intimat Direttur Generali u kienet tinvolvi t-telfien fis-sustanza tal-permess originarjament mahrug favur r-rikorrenti b'mod li ma kienx kontemplat fl-istess permess, u ghalhekk sar bi ksur tal-ligijiet vigenti taht l-Att dwar l-Ippjanar.

13. Illi fil-kors ta' dawn il-proceduri l-Awtorita` intimata kienet ghazlet li ma tadottax il-procedura ta' Strategic Enviromental Assessment (SEA) imfassla mill-Unjoni Ewropeja, u kwindi applikabbli ghall-pajjizna. Din

il-procedura kienet giet adottata formalment mill-Unjoni Ewropeja f'Gunju 2001 permezz tad-Direttiva 2001/42/EC u l-pajjizi membri kienu nghataw zmien sa Lulju 2004 biex jikkonfermaw ma' din id-Direttiva billi jimplimentaw mizuri idoneji. Din id-Direttiva kienet ghadha ma gietx implementata minn pajjizna u dan b'dannu evidenti ghar-rikorrenti. Skond in-normativa Ewropeja direttiva taghti drittijiet lic-cittadini enforzabbli kontra Stat Membru anke jekk l-istat koncernat ma jkunx adotta dik id-direttiva. (Case 148/78 Pubblico Ministero v. Tullio Ratti (1979) ECR 1629, (1980) 1 CMLR 96). L-oggettiv ta' din id-direttiva kienet dik li tippromwovi zvillup sostenibbli. Il-procedura rikjesta mid-Direttiva koncernata kienet tirrikjedi fost ohrajn analizi approfondita tal-bzonnijiet tal-industriji affettwati. Ghalhekk meta kienet ghazlet li ma tadottax din il-procedura, l-Awtorita` kienet ghazlet li ma tezaminax is-sostenibbilta` tal-progett mil-lat ekonomiku. L-Awtorita` kienet iggustifikat il-posizzjoni taghha billi rreferiet ghal "***projects not plans***" imma din id-distinzjoni ma kienet issib ebda konfort fir-realta`. Fl-assenza ta' politika Nazzjonali dwar l-akwakultura, l-intimati riedu jassoggettaw lill-operaturi esistenti ghall-permess mitlub u b'hekk inehhu l-bzonn li jadottaw politika nazzjonali. L-Awtorita` stess kienet poggiet lilha nnifisha f'posizzjoni fejn ma setghetx tiggarantixxi d-drittijiet tar-rikorrenti u dan billi hi stess kienet ghazlet li ma ssegwix id-direttiva in kwistjoni.

14. Illi b'ittra ufficjali tat-12 ta' Dicembru, 2006 [recte 2005] ir-rikorrenti kienu interpellaw lill-intimati biex jiddezistu milli jaghmlu l-affarijiet fuq imsemmija billi kienu levisa tad-drittijiet taghhom kif fuq inghad.

15. Illi susegwentement meta dawn ma kienux iddezistew ippresentaw kontra l-intimati mandat ta' inibizzjoni numru izda inutilment.

Ir-rikorrenti talbu lill-Qorti:

1. Li d-decizjoni ta' l-Awtorita` ta' Malta dwar l-Ambjent u l-Ippjannar mehuda fit-22 ta' Dicembru, 2005 wara l-applikazzjoni tal-intimat Direttur Generali

Konservazzjoni u Kontroll tas-Sajd, numru PA00087/04, sabiex tigi kkreata zona ghall-operazzjoni ta' rziezet tal-bahar ghat-trobbija tat-tonn fil-lokalita` ta' Marsascala u kwalsijasi hrug tal-permess konsegwenzjali kienu irriti u nulli billi ***ultra vires*** il-poteri tal-istess Awtorita` intimata u l-intimati l-ohra u mehuda bi ksur tad-dritt tar-rikorrenti ghall-smiegh xieraq f'dak kollu li kien jirrigwarda l-permess lilhom koncess u dan kif huwa fuq imfisser u dan ghat-tenur tal-artikolu 469A tal-Kapitolu 12.

2. Li d-decizjoni konsegwenzjali mid-Direttur Generali intimat ghar-rilokazjoni tal-operazzjoni tar-rikorrenti fiz-zona hekk determinata hija wahda abusiva u bi ksur tal-istess kundizzjonijiet tal-permess lir-rikorrenti mahrug kif fuq inghad.

Salv kull dritt ulterjuri spettanti lir-rikorrenti ghad-danni u ghall-vjolazzjoni da parti tal-intimat tad-drittijiet fundamentali taghhom.

Bl-ispejjez u bl-ingunzjoni tal-intimati ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni ta' John Ellul u Emmanuel Azzopardi ghan-nom tas-socjetajiet rikorrenti, u l-lista tax-xhieda.

B. RISPOSTA:

Rat ir-risposta tal-intimata Awtorita` ta' Malta dwar l-Ambjent u l-Ippjanar li biha esponiet:

1. Illi preliminarjament jigi eccepiet illi dina l-Qorti m'ghandhiex gurisdizzjoni sabiex tisma' din il-kawza u dan a tenur tas-subartikolu (4) ta' l-artikolu 469A tal-Kap 12.

2. Illi fil-mertu jinghad illi f'kull stadju tal-ipprocessar tal-applikazzjoni PA87/04, il-MEPA qdiet il-funzjonijiet taghha skond il-Ligi u ghaldaqstant kienet giet segwita l-procedura normali u applikabbli.

3. Illi kif intqal anke fir-risposta tal-MEPA ghall-mandat ta' inibizzjoni numru 1996/05GV (li jkun opportun li jigu allegati l-atti ta' dan il-mandat), dan il-permess bl-ebda mod ma kien ivarja xi kundizzjoni li s-socjetajiet

rikorrenti kellhom fil-permessi mahruga favurihom. Dan il-permess kien ***"development of an acquaculture zone south-east of Malta"*** kif juri l-istess dokument dwar l-applikazzjoni sottomess mill-istess rikorrenti.

4. Illi l-permessi tar-rikorrenti kienu jispecifikaw illi l-facilitajiet taghhom kellhom jigu rilokati. Huwa fatt maghruf illi l-***'policy'*** tal-Awtorita` intimata hija li dawn il-facilitajiet tar-rikorrenti jigu rilokati, kif fil-fatt kien jghid l-istess permess tar-rikorrenti. Izda jekk tali rilokazzjoni kien ser ikollha konsegwenzi negattivi fuq ir-rikorrenti jew le, din kienet materja li ma kellha x'taqsam xejn ma' dan il-permess u ghalhekk id-drittijiet civili tas-socjetajiet rikorrenti ma kellhomx jigu pegudikati irrimedjabilment b'dan il-permess. Meta kienu qeghdin jigu processati l-applikazzjonijiet tar-rikorrenti u konsegwentement meta kienu nghataw il-permessi relattivi, dawn kienu ben konxji tal-fatt illi huma kienu ser jigu rilokati.

5. Illi waqt l-ipproccessar tal-applikazzjoni PA87/04, kien sar ukoll Studju dwar l-Impatt Ambjentali liema studju evalwa l-bosta impatti ta' dina l-applikazzjoni skond ir-Regolamenti dwar l-Istudju kien gie certifikat mill-istess Awtorita` intimata.

6. Illi a rigward l-allegazzjoni fuq id-Direttiva dwar ***"Strategic Eviroment Assessment"***, jekk is-socjetajiet rikorrenti kienu qed jikkontendu li kellu jsir dan l-istudju, liema fil-fatt ma kienx sar, is-socjetajiet rikorrenti kellhom jippruvaw il-ghaliex dan l-istudju kellu jsir.

7. Illi finalment, is-socjetajiet kienu ben konxji tal-hrug tal-permess u ta' meta kienet inghatat id-decizjoni gjaladarba huma kienu ppruvaw jinibixxu tali tehid ta' decizjoni gurnata qabel ma kienet ser tigi dibattuta.

8. Ghaldaqstant, l-Awtorita` intimata qdiet id-doveri taghha hekk kif kienu imposti mil-ligi u bl-ebda mod ma aggixxiet ***ultra vires*** il-poteri taghha meta ipprocessat l-applikazzjoni numru PA87/04.

9. Salvi ecezzjonijiet ulterjuri.

Rat il-lista tax-xhieda u d-dokumenti tal-Awtorita` ta’ Malta dwar l-Ambjent u l-Ippjanar.

Rat ir-risposta tal-intimati Direttur Generali Affarijiet Veterinarji u Sajd (gja` Direttur Generali Konservazzjoni u Kontroll Sajd), l-Onorevoli Ministru ta’ l-Affarijier Rurali u Ambjent u c-Centru Malti tas-Sajd li biha esponew:

1. Illi preliminarjament il-Ministru ta’ l-Affarijiet Rurali u Ambjent ma kienx il-leggitmu kontradittur f’din il-kawza u dan skond id-dispozizzjonijiet ta’ l-Artikolu 181B(1) tal-Kap 12 tal-Ligiiet ta’ Malta u ghalhekk kellu jinheles mill-osservanza tal-gudizzju.

2. Illi preliminarjament ukoll, ic-Centru Malti tas-Sajd mhux persuna legali, u kien trasformat fil-Fergha tas-Sajd u Akwakultura fl-istess Dipartiment tal-Affarijiet Veterinarji u Sajd.

3. Illi preliminarjament u minghajr pregudizzju ghas-suepost, in kwantu r-rikorrenti jittentaw jattakkaw decizjoni tal-Awtorita` dwar l-Ambjent u l-Ippjanar permezz ta’ azzjoni taht l-artikolu 469A tal-Kap 12, meta fil-fatt dik id-decizjoni kienet mertu ta’ proceduri sa stadju ta’ appell quddiem l-istrutturi ta’ appell tal-istess Awtorita` (u anke setghet telghet quddiem il-Qorti tal-Appell), kien jidher car li r-rikorrenti permezz ta’ din l-azzjoni, qed jittentaw jaslu fejn ma rnexxielhomx jaslu bil-procedura t’appell quddiem l-Awtorita`. Ghalhekk din l-azzjoni ma kenitx proponibbli ai termini tal-artikolu 469A(4) tal-Kap 12.

4. Illi minghajr pregudizzju ghas-suepost, fil-mertu, l-intimati Onorevoli Ministru ghall-Affarijiet Rurali u Ambjent u d-Direttur Generali f’kull stadju kienu agixxew fil-limiti tal-poteri li taghtihom il-ligi u ghalhekk ma kienu wettqu l-ebda agir ***ultra vires***.

5. Illi minghajr pregudizzju ghas-suepost, l-intimati kienu agixxew dejjem skond il-permessi mahruga lilhom mill-Awtorita` dwar l-Ambjent u l-Ippjanar, liema permessi

kienu nhargu wkoll skond il-Ligi u wara studju xjentifiku, inkluz wara li kien ezaminat bir-reqqa Environment Impact Assessment, Dwar dan l-***Assessment***, id-Divizjoni kienet imxiet fuq istruzzjonijiet ta' l-Awtorita` Maltija dwar l-Ambjent u l-Ippjanar izda fl-istess waqt l-imsemmija EIA kienet saret b'reqqa u b'dettall kbir biex jigu evelwati l-effetti li potenzjalment setghu kienu negattivi.

6. Illi fil-mument tal-hrug tal-permess taghhom minghand l-Awtorita` dwar l-Ambjent u l-Ippjanar, is-socjetajiet rikorrenti kienu diga jafu bil-possibilta` ta' rilokazzjoni, u ghalhekk l-allegazzjoni li huma kienu sajmin ghal kollox dwar din il-possibilta` ma kenitx minnha. Fil-fatt wara li kien ezaminat l-***Environment Impact Assessment*** mal-applikazzjoni min-naha tal-Gvern ghal permess ta' zvilupp ta' zona ta' akwakultura, kienet inhasset il-htiega li jkun ahjar jekk l-izvillup ghaz-zona ta' akwakultura fix-Xlokk ta' Malta li kienet giet ippublikata bhala sitt 6 km 'l barra mill-kosta ta' Xorb l-Ghagin, limiti ta' Marsaxlokk, jintuza biss il-parti lejn it-Tramuntana ta' din iz-zona. Il-parti l-maghzula kienet tigi eqreb lejn il-ponta ta' Zonqor milli Xrobb l-Ghagin, u hekk kien hemm il-bzonn ta' rilokazzjoni min-naha tar-rikorrenti.

7. Illi fir-rigward tal-hrug tal-permessi mill-Awtorita` dwar l-Ambjent u l-Ippjanar, il-procedura solita kienet li terzi persuni ma jkunux infurmati dwar il-permessi mahruga lil haddiehor, hlief permezz tal-mezzi tax-xandir u pubblikazzjonijiet ta' l-Awtorita` ta' Malta dwar l-Ambjent u l-Ippjanar. Inoltre, is-socjetajiet rikorrenti kienu prezenti ghas-smigh pubbliku qabel ma kienet ittiehdet id-decizjoni li jinhareg il-permess favur id-Direttur Generali. Ghaldaqstant l-argument tar-rikorrenti illi ma kinux informati minn qabel mhux wiehed validu. Dwar dan il-punt jinghad ukoll li f'azzjoni dwar ghemil amministrattiv kif inhi din il-kawza, ma jista' jkun diskuss l-ebda punt dwar ksur tad-drittijiet tal-bniedem. Jinghad ukoll izda fil-fatt ta' dan il-kaz ma kien hemm l-ebda element ta' ksur tad-dritt fundamentali ta' smigh xieraq, anzi jinghad li r-rikorrenti kellhom kull opportunita` li jressqu l-ilment taghhom fi smigh pubbliku kif fil-fatt ghamlu.

8. Illi l-intimat Direttur Generali kellu kundizzjoni fil-permess tieghu mahrug mill-intimata Awtorita` fis-sens li kellu fi zmien moghti lilu, jipprezenta pjan ta' rilokazzjoni, liema kundizzjoni l-intimat Direttur Generali kellu obbligu legali li jsegwi. Kien minhabba din ir-raguni li kienet ntalbet minghand ir-rikorrenti dikjarazzjoni wara l-laqgha tas-27 ta' Dicembru 2005, u ghalhekk tali talba kienet ghal kollox korretta u mehtiega.

9. Illi fl-operat ta' dipartimenti u azjendi pubblici spiss ikun hemm tibdil fir-regolamenti biex dejjem jitjieb l-operat tal-istess istituzzjonijiet u dejjem jitwettqu ahjar l-obbligi legali u obbligi ohra li jkollhom dawn l-istutizzjonijiet. Naturalment dan kien iwassal inevitabilment biex xi ftit jew wisq jinbidlu l-kundizzjonijiet tal-licenzji jew permessi ta' l-operaturi. Di piu`, tali bdil fir-regolamenti kien parzjalment impost minn istituzzjonijiet internazzjonali bhal Unjoni Ewropea. Permess jew licenzja tkun valida ghal matul sena kalendarja wahda u kull min jopera f'dawn l-oqsma konxju li hemm bdil kontinwu, partikolarment f'dan il-kamp fejn irid jintalahaq ekwilibriju bejn l-operat u l-impotanza konsegwenzjali ekonomika, mas-sotenibilita` biologika, ekologija kif ukoll il-harsien tal-bijodiversita`. Ir-ikorrenti kienu biss padruni ta' l-operazzjoni, li kienet regolata mit-Taqsima tas-Sajd, u li setghet tinbidel jew twaqqaf, dejjem fil-parametri tal-ligi, izda ma kienetx biss soggetta ghall-esigenzi u forzi tas-suq hieles biss.

10. Illi fil-prezenti operazzjoni taghhom, r-rikorrenti ma kellhom l-ebda titolu ghas-sit li kienu qed juzaw. Difatti, prezentament huma kienu qieghdin biss juzaw is-sit b'toleranza, u kwindi l-argument tar-rikorrenti li tilfu d-drittijiet ta' proprjeta` ma kellux bazi legali. Il-bahar u l-qiegh tieghu huma rizorsa ta' Malta u jaghmlu parti mill-beni pubblici.

11. Illi l-korrispondenza msemmija f'punti 7 u 9 tar-rikors tar-rikorrenti kienet turi li l-intenzjoni kienet li parti mis-sit approvat kien se jkun allokat lill-operaturi biex dawn jissoktaw l-operat taghhom u jhallsu skond l-"area" f'metri kwadri li huma juzaw.

12. Illi jinghad ukoll li fil-fatt id-Direttiva 2001/42 EC kienet inkorporata fil-ligi Maltija permezz tal-Avviz Legali 418 tal-2005.

13. Illi mhux minnu li r-rilokazzjoni tar-rikorrenti kienet leziva tad-drittijiet tar-rikorrenti.

Ghaldaqstant kien jidher car li l-pretensjonijiet tar-rikorrenti kienu infondati fil-fatt u fid-dritt u din il-Qorti kellha tichad it-talbiet tas-socjetajiet rikorrenti, bl-ispejjez kontra r-rikorrenti li gew ingunti ghas-subizzjoni taghhom.

Salv eccezzjonijiet ohra jekk ikun il-kaz.

Rat id-dikjarazzjoni l-lista tax-xhieda prezentati mar-risposta.

Rat l-atti kollha tal-kawza.

Semghet l-abili difensuri.

Ikkunsidrat

C. PROVI:

Rat id-dikjarazzjoni ta' John Ellul u Emmanuel Azzopardi ghan-nom tas-socjetajiet rikorrenti fejn issemma li r-rikorrenti t-tnejn kienu jgawdu minn permess ta' zvillup biex jopera u jestendi sit ghal-'penning' tat-tuna, inkluz approvazzjoni tal-kaggeg involuti fit-trobbija tat-tuna u tal-ankrar tal-istess kaggeg, liema permessi igibu n-numri, dawk tar-rikorrent Fish & Fish Ltd PA00040/02 u dak tar-rikorrent Malta Fishfarming PA021528/01, liema permessi kienu jippermettu lir-rikorrenti sabiex ikabbru t-tuna fiz-zona ta' Hofra z-Zghira, u l-Munxara, f'Xrob l-Ghagin limiti ta' Marsaxlokk. Illi fil-permess lilhom moghti kien hemm fost hwejjeg ohra kundizzjoni li kienet tirrikjedi u tikkontempla l-possibilita` ta' rilokazzjoni tal-operazzjoni tat-tonn taghhom f'zoni differenti minn dawk lilhom permessi taht il-permess lilhom moghti. Illi l-intimat direttur Generali Konservazzjoni u Kontroll tas-Sajd, b'applikazzjoni numru PA00087/04 kien applika sabiex

jikkrea zona ghall-operazzjoni ta’ rziezet tal-bahar ghat-trobbija tat-tonn fil-lokalita` ta’ Marsaxlokk. Illi fit-22 ta’ Dicembru, 2005 l-Awtorita` ta’ Malta dwar l-Ambjent u l-Ippjanar f’laqgha pubblika kienet hadet decizjoni biex jinhareg permess lill-intimat Direttur Generali Konservazzjoni u Kontroll tas-Sajd fir-rigward tal-applikazzjoni tieghu fuq imsemmija biex tigi kreata zona ghall-operazzjoni ta’ rziezet tal-bahar ghat-trobbija tat-tonn fl-ibhra fil-limiti ta’ Marsascala. Illi wara tali decizjoni l-Awtorita` kienet harget permess fuq din id-decizjoni favur l-imsemmi intimat Direttur Generali u r-rikorrenti ma kienux gew bl-ebda mod infurmati la bil-hrug tal-permess u lanqas bil-kundizzjonijiet taht liema permess kien inhareg. Illi fis-27 ta’ Dicembru 2005, l-intimat Direttur Generali kien sejjah lir-rikorrenti ghal-laqgha u fl-14 ta’ Jannar, 2006 l-intimat Direttur Generali wara din il-laqgha kien ordna lir-rikorrenti biex jaghmlu dikjarazzjoni li huma kienu lesti jobdu l-kundizzjonijiet kollha imposti u jirrilokaw l-operazzjoni taghhom ghaz-zona gdida indikata taht dawk il-kundizzjonijiet kollha indikati fl-istess ittra. Illi r-rikorrenti kienu rrispondew. Illi l-intimat Direttur Generali kien rega’ kiteb lir-rikorrenti fit-23 ta’ Frar, 2006 li huma ma kienux ottemperaw mal-kundizzjonijiet lilhom imposti sabiex jirrilokaw ghaz-zona gdida kif deciz mill-Awtorita` intimata. Illi dawn il-proceduri kollha kienu monki, irritwali u ***ultra vires*** il-poteri tal-fuq imsemmija intimati. Illi kien evidenti li l-proceduri mehuda quddiem l-Awtorita` ghal-hrug tal-permess relattiv kienu intizi sabiex ibiddlu u effettivament biddlu l-kundizzjonijiet taht liema r-rikorrenti kienu qieghdin jiffunzjonaw fl-operazzjoni taghhom, minghajr ma l-istess rikorrenti ma kienu parti ghall-istess proceduri u dan bi ksur tad-dritt tal-istess rikorrenti ghall-smiegh xieraq skond il-ligi. Illi inoltre r-rilokazzjoni tal-operazzjoni tar-rikorrenti rrisulta ma kenitx tammonta ghal semplici rilokazzjoni tal-operazzjoni taghhom f’zona differenti minn dik originarjament minnhom okkupata imma kienet intiza sabiex l-istess rikorrenti minflok padruni tal-operazzjoni taghhom, isiru kuntratturi tad-Direttur Generali u b’hekk jitilfu d-drittijiet ta’ proprjeta` li huma kellhom fl-operazzjoni taghhom u sostanzjalment jinbidlu, b’konsegwenza ta’ dan, il-kundizzjoni taht liema huma kienu qieghdin jikkonducu l-operazzjoni taghhom. Illi tali tibdil kien ***ultra***

vires il-poteri fil-ligi sija tal-Awtorita` intimata kif ukoll tal-intimat Direttur Generali u kienet tinvolvi t-telfien fis-sustanza tal-permess originarjament mahrug favur r-rikorrenti b'mod li ma kienx kontemplat f' l-istess permess, u ghalhekk sar bi ksur tal-ligijiet vigenti taht l-Att dwar l-Ippjannar. Illi fil-kors ta' dawn il-proceduri l-Awtorita` intimata kienet ghazlet li ma tadottax il-procedura ta' ***Strategic Eviromental Assessment*** (SEA) imfassla mill-Unjoni Ewropeja, u kwindi applikabbli ghal pajjizna. Din il-procedura kienet giet adottata formalment mill-Unjoni Ewropeja f'Gunju 2001 permezz tad-Direttiva 2001/42/EC u l-pajjizi membri kienu nghataw zmien sa Lulju 2004 biex jikkonfermaw ma' din id-Direttiva billi jimplimentaw mizuri idoneji. Din id-Direttiva kienet ghadha ma gietx implementata minn pajjizna u dan b'dannu evidenti ghar-rikorrenti. Skond in-normativa Ewropeja direttiva taghti drittijiet lic-cittadini enforzabbli kontra Stat Membru anke jekk l-istat koncernat ma jkunx adotta dik id-direttiva. L-oggettiv ta' din id-direttiva kienet dik li tipromwovi zvilupp sostenibbli. Il-procedura rikjesta mid-Direttiva koncernata kienet tirrikjedi fost ohrajn analizi approfondita tal-bzonnijiet tal-industriji affetwati. Ghalhekk meta kienet ghazlet li ma tadottax din il-procedura, l-Awtorita` kienet ghazlet li ma tezaminax is-sostenibbilta` tal-progett mill-lat ekonomiku. L-Awtorita` kienet iggustifikat il-pozizzjoni taghha billi referiet ghal "projects not plans" imma din id-distinzjoni ma kienet issib ebda komfort fir-realta`. Fl-assenza ta' politika Nazzjonali dwar l-akwakultura, l-intimati riedu jassoggettaw lill-operaturi ezistenti ghall-permess mitlub u b'hekk inehhu l-bzonn li jadottaw politika nazzjonali. L-Awtorita` stess kienet poggiet lilha nnifisha f'posizzjoni fejn ma setghetx tiggarantixxi d-drittijiet tar-rikorrenti u dan billi hi stess kienet ghazlet li ma ssegwix id-direttiva in kwistjoni. Illi b'ittra ufficjali tat-12 ta' Dicembru, 2005 ir-rikorrenti kienu interpellaw lill-intimati biex jiddezistu milli jaghmlu l-affarijiet fuq imsemmija billi kienu lezivi tad-drittijiet taghhom kif fuq inghad. Illi susegwentement meta dawn ma kienux iddissentew ippresentaw kontra l-intimati mandat ta' inibizzjoni izda inutilment.

Rat id-dikjarazzjoni tal-intimati Direttur Generali Konservazzjoni u Kontroll tas-Sajd, Ministru tal-Affarijiet Rurali u Ambjent u Malta Centre for Fisheries fejn issemma li d-Direttur Generali, Konservazzjoni u Kontroll tas-Sajd kien ghamel applikazzjoni (GF4084/03) lill-Awtorita` ta' Malta dwar l-Ambjent u Ippjanar biex isir zvilupp ghall-akwakultura fix-Xlokk ta' Malta. Illi l-istess Direttur Generali kien approva li jsir l-***Enviromental Impact Statement*** skond ir-Regolamenti tal-EIA, Avviz Legali 204/2001, fejn ir-Regolament 9(3) ta' dawn ir-Regolamenti tobbliga lill-Awtorita` ta' Malta dwar l-Ambjent u Ippjanar sabiex taghmel konsultazzjoni mal-pubbliku permezz ta' avvizi fuq gazzetti lokali. Illi l-Awtorita` ta' Malta dwar l-Ambjent u Ippjanar permezz ta' ittra datata 28 t'April, 2004 kienu nfurmaw lid-Direttur Generali Konservazzjoni u Kontroll tas-Sajd li d-Dipartiment tal-Gvern/Agenziji kienu gew notifikati li l-applikazzjoni ghall-izvillup kienet soggetta ghall-***Enviorement Impact Assessment***. Illi fid-19 ta' Mejju 2004 l-Awtorita` ta' Malta dwar l-Ambjent u Ippjanar kienet ikkonfermat li rcieviet l-applikazzjoni minghand id-Direttur Generali Konservazzjoni u Kontroll tas-Sajd biex isir zvilupp ta' zona ta' l-Akwakultura fix-Xlokk ta' Malta. Illi din l-applikazzjoni tad-19 ta' Mejju 2004 kienet giet ippubblikata fil-5 ta' Gunju, 2004 u l-pubbliku seta' liberament jaghmel oggezzjonijiet tieghu sal-20 ta' Gunju 2004. Illi l-procedura solita kienet li terzi persuni ma kienux jigu nfurmati dwar il-permessi mahruga lil haddiehor hlief permezz tal-mezzi tax-xandir u pubblikazzjonijiet ta' l-Awtorita` ta' Malta dwar l-Ambjent u l-Ippjanar. Inoltre, is-socjetajiet rikorrenti kienu prezenti ghas-smiegh pubbliku qabel ma ttiehdet id-decizjoni li tinhareg il-permess favur id-Direttur Generali. Illi wara r-rizultat tal-EIA kienet inhasset il-htiega li jkun ahjar jekk l-izvillup ghaz-zona ta' akwakultura fix-Xlokk ta' Malta li kienet giet pubblikata bhala 6 km 'l barra mill-kosta ta' Xrobb l-Ghagin, limiti ta' Marsaxlokk, jintuza biss il-parti lejn it-tramuntana ta' din iz-zona li tigi eqreb lejn il-ponta ta' Zonqor milli Xrob l-Ghagin. Illi fit-12 ta' Awissu, 2004, l-Awtorita` ta' Malta dwar l-Ambjent u l-Ippjanar kienet ikkonfermat permezz ta' notifika ta' konsultazzjoni, u l-applikazzjoni PA 00087/04 kienet giet registrata bhala

valida dil-11 ta' Awissu, 2004. Illi fil-prezent operazzjoni taghhom, ir-rikorrenti ma kellhom l-ebda titolu ghas-sit li kienu qed juzaw. Difatti prezentament kienu qieghdin biss juzaw is-sit b'tolleranza, u kwindi l-argument taghhom illi tilfu d-drittijiet ta' proprjeta` ma kellhiex bazi legali. Il-bahar u l-qiegh tieghu huma rizorsa ta' Malta u jaghmlu parti mill-beni pubblici. Ir-rikorrenti kienu biss padruni ta' l-operazzjoni, li kienet regolata mit-Taqsima tas-Sajd, u li setghet tindibel jew titwaqqaf, u ma kenitx soggetta biss ghall-esigenzi u forzi tas-suq hieles biss.

D. KUNSIDERAZZJONIJIET:

Illi fid-19 ta' Ottubru, 2006 kien gie deciz li jsiru noti fuq l-ewwel eccezzjoni tal-Awtorita` ta' Malta dwar l-Ambjent u l-Ippjanar u fuq l-ewwel, tieni, u tielet eccezzjoni tad-Direttur Generali Affarijiet Veterinarji u Sajd (gja` Direttur Generali Konservazzjoni u Kontroll Sajd), l-Onorevoli Ministru ta' l-Affarijiet Rurali u Ambjent u c-Centru Malti tas-Sajd.

L-artikolu 469A (4) tal-Kap 12 jghid hekk:
"Id-disposizzjonijiet ta' dan l-artikolu ma ghandhomx japplikaw meta l-mod ta' kontestazzjoni jew ta' ksib ta' rimedju dwar xi att amministrattiv partikolari quddiem qorti jew tribunal jigi provdut dwaru f'xi ligi ohra."

Irrizulta li fis-sena 2001 kull wiehed mir-rikorrenti ottjena permessi mill-MEPA ghal ***fishfarm*** fil-bahar. Fost il-kundizzjonijiet kien hemm dik tal-possibilta` tat-traslok. Sussegwentement il-konvenut Direttur Generali ghall-Kontroll u Konservazzjoni tas-Sajd ottjena permess mill-MEPA ghal zona ta' akwakultura b'din il-bicca bahar fejn kienu nhargu l-permessi fuq imsemmija. Sar appell mir-rikorrenti quddiem il-Bord tal-Appelli dwar l-Ippjanar liema appell gie michud u in segwitu sar appell quddiem il-Qorti ta' l-Appell [sede Inferjuri]. Dan ghadu mhux appuntat. Sadanittant ir-rikorrenti ghandhom avvizi ta' enforzar kontrihom fuq dawn is-siti li l-Appell quddiem il-Bord tal-Appelli dwar l-Ippjanar ghadu pendenti.

Ghalhekk l-Awtorita` ta' Malta dwar l-Ambjent u l-Ippjanar sostniet li hemm nuqqas ta' gurisdizzjoni ta' din il-Qorti

minhabba li r-rikorrenti ghadhom ma ezawrewx ir-rimedji ordinarji kollha disponibbli lilhom u li konsegwentement ma setghux jintavolaw il-proceduri odjerni qabel l-ohrajn jigu determinati. Ghaldaqstant l-Awtorita` sostniet li l-kawza odjerna hija nulla.

In sostenn ta' dan gew ikkwotati s-sentenzi hawn taht imsemmija:
John Cauchi vs Chairman Awtorita` ta' l-Ippjanar – Qorti tal-Appell 5/10/01;
Richard Zammit vs Chairman Awtorita` ta' l-Ippjanar – Qorti tal-Appell 21/5/02
Victor Attard vs Chairman Awtorita` ta' l-Ippjanar – Qorti tal-Appell 7/4/03
Pietru Pawl Borg et vs Chairman Awtorita` ta' l-Ippjanar – Qorti tal-Appell 8/5/03
Trimeg Limited vs Chairman Awtorita` ta' l-Ippjanar – Qorti tal-Appell 28/1/04.

Bl-istess mod id-Direttur Generali Konservazzjoni u Kontroll tas-Sajd, l-Onorevoli Ministru tal-Affarijiet Rurali u Ambjent u Direttur Taqsima Fergha tas-Sajd u Akwakultura fid-Dipartiment tal-Affarijiet Veterinarji u Sajd sostnew l-improponibilita` ta' din l-azzjoni. L-eghmil amministrattiv li r-rikorrenti attakkaw huwa ghemil tal-Awtorita` intimata stante li dan kien l-ghemil li minnu rrizultaw l-affarijiet l-ohra. Id-decizjoni tal-Awtorita` a tenur tal-ligi hija suggetta ghal diversi stadji ta' appell a tenur tal-Ligi tal-Ippjanar. Ghamlu referenza ghall-ahhar zewg sentenzi kkwotati kif ukoll ghas-sentenza **Kunsill Lokali Birzebbugia vs Awtorita` ta' Malta dwar l-Ambjent u l-Ippjanar** deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fis-7/7/04.

Fil-kawza **Tat-Taljan Co Ltd vs Awtorita` tal-Ippjanar et** deciza mill-Onorabbli Qorti Kostituzzjonali fit-2 ta' Novembru, 2001 [LXXXV-I-II-388] il-Qorti kienet qalet li:
"Minn dawn il-posizzjonijiet manifestament kontrastanti dwar l-interpretazzjoni tal-ligi specjali li tirregola l-ippjanar, kellu jkun aktar minn ovvju illi l-kontestazzjoni bejn il-kontendenti kien proprju dwar l-interpretazzjoni u l-applikazzjoni ta' din il-ligi. Materji dawn li indubbjament jaqghu il-kompetenza esklussiva fl-ewwel lok tal-Bord ta' l-

Appelli dwar l-Ippjanar imwaqqaf b'dik il-ligi specjali u ultimament tal-Qorti ta' l-Appell li ghandha gurisdizzjoni esklussiva illi tiddetermina l-appelli mill-punti ta' dritt decizi mill-istess Bord li jigu lilha riferita. Certament l-interpretazzjoni u l-applikazzjoni tal-ligi f'dan il-kaz ma kinitx materja illi kellha fl-ewwel lok tigi sottomessa a gudizzju tal-Qorti Kostituzzjonali sakemm ma jigux minn xi parti attakkati bhala mhux skond il-Kostituzzjoni, il-ligi u regolarment li in forza taghha tkun agixxiet l-Awtorita`. L-applikazzjoni korretta tal-ligi prezunta bhala kostituzzjonalment korretta u maghha konformi kienet materja li taqa' qabel xejn fil-kompetenza tal-Qrati Ordinarji.

Il-Qorti ikkonfermat id-decizjoni tal-Prim'Istanza biex tiddeklina milli tkompli tisma' l-kawza stante li kien ghad hemm rimedji ordinarji quddiem il-Bord ta' l-Appelli dwar l-Ippjanar jew Qrati Ordinarji skond l-artikolu 469A tal-Kapitolu 12.”

Dan ghalhekk juri car li Qorti Kostituzzjonali hasset li meta hemm ir-rimedji ordinarji quddiem il-Bord tal-Appelli jew il-Qrati ordninarji ma ghandhiex tidhol hi fl-ezami. Tali apprezzament fil-kaz tal-Qrati ordinarji jrid ikun bazat fuq l-artikolu 469A tal-Kap 12. Issa l-imsemmi artikolu 469A(4) jaghmilha cara li d-dispozizzjonijiet tal-artikolu 469A m’ghandhomx japplikaw jekk hemm provvdut fuq il-punt sollevat f’xi ligi ohra. F’dan l-aspett hu importanti li wiehed isemmi dak li gie deciz fil-kawza deciza mill-Prim’Awla tal-Qorti Civili fit-28 ta’ Jannar 2004 fl-ismijiet **Joseph Muscat et vs Chairman tal-Awtorita` tad-Djar et** (Citazz. 1447/96PS).
“(1) “Fil-fehma tal-Qorti, dan is-subartikolu (4) ta’ l-Artikolu 469A, biex jigi interpretat gustament, m’ghandhux jinghata interpretazzjoni restrittiva. L-eskluzjoni tal-gurisdizzjoni tal-Qorti, biex tistharreg l-ghemil amministrattiv, tkun gustifikata biss jekk il-Qorti tkun sodisfatta li, fil-prattika, persuna kellha rimedju effikaci u adegwat verament disponibbli ghaliha u hija
irragonevolment ma utilizzatx tali proceduri disponibbli”;”

Ara f'dan ir-rigward ukoll **Bunker Fuel Oil Company Limited et vs Paul Gauci u Planning Authority** deciza mill-Qorti tal-Appell fis-6 ta' Mejju 1998.

Ukoll fis-sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Civili tad-29 ta' Marzu 2004 fl-ismijiet **Dr. Philip Galea et vs Tigne` Development Co. Ltd. et** (Cit. Nru. 1682/99GV) intqal:
"L-Artikolu 469A(4) ma jghid xejn dwar din il-possibilità. Kull ma jghid huwa li jekk ligi ohra toffri rimedju l-Art 469A ma japplikax. Madanakollu il-Qorti tifhem li jekk ir-rimedju moghti minn Ligi ma jkunx disponibbli ghal xi raguni li mhiex fil-kontroll tal-parti interessata, l-Artikolu 469A ghandu japplika."

Infatti hija fuq il-bazi ta' dawn is-sentenzi li r-rikorrenti sostnew li l-eccezzjoni tal-intimati mhix applikabbli. Sostnew infatti li l-fatt wahdu li sar appell taht il-Kap 356 m'ghandux ikun fatali ghall-azzjoni odjerna ghax irid jigi stabbilit jekk kellhomx rimedji ghal-lanjanzi taghhom taht dik il-ligi. U infatti rreferew ghall-fatt li quddiem il-Bord tal-Appelli tal-Ippjanar l-appell gie dikjarat null waqt li f'dan l-istadju l-istess Awtorita` intimata qed teccepixxi n-nullita` tal-appell.

E. KONKLUZJONIJIET:
Kif intqal fuq l-eskluzjoni tal-gurisdizzjoni tal-Qorti biex tistharreg ghemil amministrattiv tkun gustifikata biss jekk il-Qorti tkun sodisfatta li persuna ghandha rimedju effikaci u verament adegwat. F'dan l-istadju jidher li possibbilment tali rimedju ghadu jezisti u allura bil-fors li s'issa japplika d-dispost tal-artikolu 469A(4) b'mod li l-azzjoni odjerna meta intavolata fil-fatt kienet improponibbli ai termini tal-imemmi artikolu 469A(4) tal-Kap 12, u ghalhekk tilqa' din l-eccezzjoni tal-intimati.

Mhux il-kaz ghalhekk li tidhol tezamina l-eccezzjonijiet ulterjuri.

Minhabba n-natura tal-kaz spejjez bla taxxa.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------